

Oponentský posudek bakalářské práce

Stigmatizace ve vztahu k řešení duševních problémů studentů středních škol

Studentka: Kateřina Šemberová

Bakalářská práce se dělí na teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje 4 kapitoly rozdělených do 19 normostran: Stigmatizace, Duševní onemocnění, Adolescence a Řešení duševních problémů u adolescentů.

Kapitola Stigmatizace se zabývá samotným pojmem, historií i současností stigmatizace a vlivy na stigmatizaci. Začátek kapitoly Duševní onemocnění ozřejmuje chápání normy a normality (bez širšího použití těchto pojmů) v oblasti duševního ne/zdraví. Autorka popisuje jednu definici duševní poruchy a zamyšlení nad tím, co je duševní nemoc s odkazem na Duška a Večeřovou-Procházkovou. Vzhledem k tomu, že bakalářská práce se zabývá duševnímu problémy, chybí mi jasné vymezení, ke kterému proudu se autorka přiklání, jak můžeme chápat duševní problémy/onemocnění v jejím textu a jak autorka chápe rozdíl mezi těmito dvěma pojmy.

Dále jsou velmi stručně popsány 2 skupiny onemocnění dle MKN10. Poněkud více informací mi chybí u podkapitoly 2.3. Stigmatizace u depresivních a úzkostných problémů. Kapitola 3 Adolescence začíná obecným popisem vývojového období, autorka se ale dále zabývá duševními poruchami v adolescenci a stigmatizací duševních problémů v adolescenci. Jde tedy přímo k věci.

Na začátku empirické části jsou stanoveny 3 výzkumné otázky: 1. Jak studenti středních škol vnímají a prožívají stigmatizaci duševních problémů? 2. Jak se projevuje negativní vliv stigmatizace ve vztahu k řešení duševních problémů? 3. Jaké faktory vedou ke snižování nebo naopak zvyšování vlivu stigmatizace na řešení duševních problémů u studentů středních škol? Studentka si pro zodpovězení výzkumných otázek zvolila kvalitativní výzkum, což je jistě správná volba, ale její odůvodnění je trochu učebnicové.

Výběr vzorku probíhal na základě dotazníku, který vycházel z výběru otázek několika existujících dotazníků. Z popisu však není jasné, proč se kombinovalo tolik dotazníků (a tedy se musela stanovovat „nová kritéria“). Taktéž ne zcela chápu, jak bylo vybráno 5 konkrétních respondentů. Kolik lidí vyplnilo dotazník? Kolik z nich mělo minimálně 25 bodů buď v dotazníku pro depresi nebo pro úzkost a minimálně 25 bodů v dotazníku pro stigmatizaci? Mělo stanovená kritéria pouze těchto 5 vybraných respondentek?

Kvalitně je popsán výzkumný soubor respondentek. Tento popis dává nahlédnout na situace konkrétních lidí, kteří se účastnili výzkumu.

Za pomocí tematické analýzy vzniklo 5 výzkumných témat: definování stigmatu, sebestigmatizace, vyhledání odborné pomoci, informovanost a vliv okolí.

Vliv okolí, kde v negativním vlivu okolí vidíme záležitosti jako porovnávání a srovnávání se s ostatními, což si dle uvedených výroků spíše stálo za rozvojem psychických problémů, ale nejsem si jistá (tak jak je v textu popsáno), zda vede ke stigmatizaci. Výzkum by mohl být zaměřen také na tom, zda je větším problémem stigmatizace, nebo sebestigmatizace. Možná, že to ve výzkumu bylo, ale není to v textu bakalářské práce. Z tohoto hlediska považuji za nešťastné, že není k dispozici seznam otázek k rozhovoru.

Diskuze je kvalitní, poskytuje shrnutí, odpovědi na výzkumné otázky, ale i porovnání s ostatními výzkumy. Nechybí ani zamyšlení nad limity výzkumu.

Bakalářská práce je čtivá, nenalezla jsem gramatické chyby. Studentka používá relevantní české (ale i zahraniční) zdroje.

Bakalářskou práci doporučuji ji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Co respondentkám chybělo v průběhu dospívání u školních psychologů/vyučujících na gymnáziích – co lze poradit do praxe, aby se dospívající neobávali své problémy řešit?
2. Prosím o vysvětlení, proč byly vybrány právě tyto dotazníky?
3. Jak probíhal výběr vzorku? Kolik lidí vyplnilo dotazník a splnilo kritéria + jakým způsobem byla kritéria stanovena?

V Praze 1. 9. 2023

PhDr. Radka High, Ph.D.